

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy óra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:
Főpiaz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos postá-
seronkint 5 krajván
számlítanak.

Nye pozvolim.

Debreczen, július 20.

(—s) Az ellenzéki pártok annak a képtelen és törvénytelen célnak megvalósítására alakították a legujabb ad hoc szövetséget, hogy a kisebbség akarata érvényesüljön a parlamentben. Körülbelül annyi ésszerűség és megengedhetőség foglaltatik ebben a törekvésben, mint az egykori lengyelországi országgyűlés abbéli rendszabályában, amelynél fogva ha csak egyetlen egy tag kimondta a „nye pozvolim“-ot, akkor semmiféle határozat törvényerőre nem emelkedhetett.

Nem kutatjuk ezuttal, hogy a „nye pozvolim“-nak mekkora sulya lehetett Lengyelország gyászos sorsa földidézésében, de annyit mindenesetre állíthatunk, hogy ez is hozzá járult a szerencsétlen ország dekompozíciójához, s azért intő és elrettentő példaul szolgálhatott volna a mi ellenzékünknek, annál is inkább, mert ott a nye pozvolim elve törvényes volt, nálunk pedig a kisebbség akaratának érvényesülése törvényes alappal nem bír.

Az ellenzék az obstrukcióval határozott törvénysértést követ el, mert kétségtelen, hogy a parlamentáris rendszerben csakis a szavazatok száma, vagyis a majoritás dönt. A kisebbség tehát fel-

tétlenül tartozik respektálni a többség akaratát s legfeljebb arra terjed ki joga, hogy a maga votumát kijelentse. Látszólag ugyan csak ezt teszi az ellenzék ezuttal, lényegileg azonban rá akarja kényszeríteni akaratát a többségre az által, hogy vég nélküli beszédekkel elodázza a tanácskozás befejezését.

S míg az ellenzék a törvényes állapotoknak ezt a kijátszását minden nehézség nélkül üzi, addig a többség ennek az akciónak ártalmatlanná tételére csakis törvényes eszközöket alkalmazhat.

A szabadelvü-párt tegnapi értekezletén határozott ez irányban a kormány előterjesztése fölött s amint értesülünk egyelőre az ülések idejének meghosszabbítása vétegett tervbe. Ha az ellenzéknek lesz elég higgadtsága, hogy ez ellen a minden tekintetben törvényes sőt loyális intézkedés ellen nem fokozza obstruálását, akkor ez csak hasznára válhatik a közérdeknek, mert a képviselőház legalább többet fog dolgozni. Nálunk ugyanis oly keveset dolgozik a képviselőház, mint sehol másutt. Az üléseknek különben is rövid tartama 10 órától 2-ig csak papíron van meg, mert ebből a négy órából egy óra okvetlenül mindennap elvész. 10 óra helyett az ülés mindig 11 órakor kezdődik s akkor is még egy negyed óra

alakiságokkal telik el, később ismét egy negyed órát vesz igénybe az u. n. öt percznyi szünet s végül ha 1/2 órakor valaki beszédének más napra való halasztását kéri, a ház ezt az engedélyt mindig a legnagyobb készséggel adja meg. Így zsugorodik össze a képviselőház munkaideje három órára, ami bizony édes kevés. Nagyon ráfér tehát a képviselőházra, hogy többet tanácskozzék és pedig annál is inkább, mert ennek a tanácskozásnak nem csekély része ugyanis olyan, hogy azt munkának — a szó igazi értelmében — minősíteni nem lehet.

Ha azonban az ellenzék a többség loyális lépését ellen akcióval fogadná, akkor kétségkívül elérkezett az ideje annak, hogy a többség a további törvényes lépések megtételében a loyális tekintetnek mellőzésével a szigorú komolyság és kinézetlen erély eszközeit vegye alkalmazásba!

Országgyűlés.

— A pénzügyminiszter beszéde. —

Budapest, július 19.

A mai parlamenti ülés eseménye Lukács László pénzügyminiszter nagyszabású, harmadfélórás beszéde, melyben a finanziaális szakférfiu higgadt tárgyilagosságával összerombolta az ellenzéki érveknek amugy is ingatag alapra felépített bástyáját.

T Á R C Z A.

Utirajzok

a debr. ker. akadémia tanulmányi körútjából

írta: Dr. Szántó Sámuel.

VIII.

(Az üvöltő derviseknél, bucsu Serajevótól, Vrauduk, Maglaj, Bosna-Bród, Átkelés a gőzkompon, Szeged, Czepléd, Debreczen.)

Késő este volt már, midőn a rendelkezésünkre álló külön vonat Serajevóba visszavitt, és a legjobb hangulatban ültünk a tiszti kaszinó helyiségében reánk váró vacsorához.

Vacsora után Serajevo még egy nevezetes különlegességét óhajtottuk megtekinteni. Elindultunk az üvöltő dervisek istentiszteletére, melyet csütörtökönként szoktak tartani. A régi város egyik keskeny utcájában van a kívülről dűledezőnek látszó kolostor. Az európaiak látogatását annyira megszokták, hogy a templom egyik karzatára a nők is följuthatnak. A városi főjegyző szivességéből a különben szokásos belépti díj nélkül élvezhetjük a sajtáságos ezeremóniát. A templom belseje semmi különösét nem mutat, sőt

hiányzik benne még a csekély disz is, amit más török templomokban láttunk. A bejárattal szemben levő fülke (Kibla) előtt kuporodik az öreg seik és félkörben körülötte a többi hívők, akik mélabus keleti énekekben dicsérik Allaht. A seik ezután harsány hangon kiált egy-egy szent mondatot, melyet a félkörben guggoló hívők előbb lassan, fejüket majd jobbra, majd balra forgatva szabályos ütemekben ismételnék. A rhythmus egyre rövidebb a fejmozdulással együtt gyorsabbá válik, míg végre oly gyors tempóban hangzik, hogy az egész inartikulált üvöltéssé fajul. A arcokon kidagadnak az erek, a szem, a fej mind vadabbul forog, szinte rémesek a fanatizmustól eltorzult arcok. Amikor már a szenvedély tetőpontját éri, amikor a szent mondat csak egy-egy szaggatott, — inkább üvöltő hanggá olvadt, tulharsogja az éktelen ordítást a seik tompa, de hatalmas „Allah akbar“ kiáltása. És ime a szenvedély hullámai elsimulnak, az eltorzult arcok visszanyerik emberi alakjukat, a szent név hallatára mindnyájan földre borulnak, fejükkal a földet érintve. A seik ajkáról most újabb koránmondat hangzik el, és a hívő-közönség azt újból előbb vontatottan, majd egyre gyorsabban és vadabb fejmozdulatokkal kísérvé ismétli, míg az újabb „Alah Akbar“ ismét az

előbb vázolt hatást idézi elő. Így ment ez majdnem teljes órahosszat és mi visszafojtott lélegzettel néztük a tulzsufolt karzatról e szokatlan és sajtáságos szertartást, és még sokáig az istentisztelet befejezése után hangzott fülünkben az „akbar“ „mekbet“ és egyéb hangok rémes rikácsolása.

Elérkezett kirándulásunk utolsó napja. Az ut és látnivalók változatossága nem tudta elfojtani bennünk a hazavágyást, mely 14 napi távollét után mindinkább erőt vett rajtunk. A délelőtti órákat barangolással, bevásárlással töltve, bucsulátogatást tevének szives házigazdánk-nál, a kereskedelmi iskola igazgatójánál, kinek kedves neje a legszivélyesebben fogadott. Igazgatónk még látogatást tett Kutschera bárónál, az országos kormányzó polgári adlátásánál, a város polgármesterénél, Kapitanovics Mehemed bégnél és a város főjegyzőjénél, megköszöve mindenütt a szives előzékenységet és vendégszeretetet. Majd a vaspályaudvarban elbuesztunk fáradhatlan kartársainktól és tanulóink hatalmas éljenzése között indultunk 12 óra 46 perczkor Serajevóból. — hazafelé.

Utunk a virágzó, gazdag Boszna völgye mentén vitt. Iidsénél éjszak felé ágazva a Boszna völgye széles lapályt képez. Kellemes Dunántulra emlékeztető változatosságban nagyon lassu emelkedés-

Alig van törvény, — kezdte a miniszter — amelyet a hamis adatok, a téves állítások, az elferdített tények nagyobb apparátussal támadtak volna meg, mint ezt a javaslatot.

Eötvös Károly és Horánszky Nándor, de mások is szemére vetették a miniszternek, hogy javaslatát statisztikai adatokkal nem támogatta. Ezzel szemben a miniszter röviden arra utalt, hogy a múlt évi javaslatához ez adatokat mellékelte; újat az idén sem mondhatott volna. A szükséges adatokat megtalálták volna a panaszadók, ha akarták volna, azokban a füzetekben, melyekben a fogyasztási adók statisztikájáról évente informálják a képviselőket. De hát persze minden hiába, ha valaki látni nem akar.

A répatermelésről és cukoriparról nem lehet olyan szuverén megvetéssel nyilatkozni, mint azt az ellenzék „nemzetgazdái” megtették. Hogy mily fontosak a tényezők, azt a miniszter adatokkal, egész alaposan kimutatta. Utalt a répával bevetett területnek gyors növekedésére, utalt arra, hogy a cukoripar 200.000 munkásnak ad kenyeret, hogy a cukortermelésünk évente 20 millió forint, exportunk 10 millióra rug. Az a szuverén megvetés tehát éppen nem jogosult! Cukorban tultermelés van az egész világon, de ennek korántsem a prémium az okozója. A gabonaárak esőkenesé folytán a termelő buza helyett répát termelnek s ez volt előidézője a tulprodukeciónak. Mikor pedig már a tultermelés megvolt, akkor következett a prémium-rendszer, hogy az állapotokon segítsen.

A maga valóságára redukálta a miniszter az ellenzéknek azt a sokat ismételt, tetszetősnek látszó érvét is, hogy a kartell a cukor árát felszökteti és a répa árát lenyomja. Az árképződések tabellája éppen azt mutatja, hogy a cukorgyárak kartellje, dacára az adóemelésnek, még az előbbi szinten sem tudta az árakat tartani. Az sem áll, hogy a cukorgyárak a répa árát tetszésük szerint lenyomhatják. A répatermelő, ha megfelelő árat nem kap répájáért, mással veti be a földjét. De mit csinál a cukorgyáros, ha a gazdától nem kap répát?

Az ellenkező állításokkal szemben a miniszter azt is kimutatja, hogy a prémium nekünk sokkal inkább érdekünkben van, mint Ausztriának. A mi cukoriparunk sokkal kedvezőtlenebb helyzetben

van, mint az osztráké. Ha eltöröljük a prémiumot, elsőben is a gyengébb bukik el s a gyengébb a magyar ipar lesz!

Az ellenzék állításaival szemben felolvasta a miniszter két, az ellenzék körében kiváló szaktekintélynek tartott közgazdász nyilatkozatait, amelyben azt mondják, hogy a prémiumok hazánkra határozottan üdvösek és eltörölésük a mezőgazdaságot sújtaná. Ez a két ur pedig Horánszky Nándor és Károlyi Sándor gróf, a kik e beszédeiket tavaly mondották el ugyancsak e javaslat tárgyalása alkalmából. Ime, így változnak az idők és velük a férfiak!

Eötvös Károlylyal folytatott azután a miniszter rendkívül sikerült polémiát.

A vita egyik nevezetes momentum az, hogy az ellenzék szónokai társadalmi ellentéteket fejtegetnek, fejlesztenek ki. Ekes disztinkciót tesznek belföldi és külföldi tőke, munkás és tőkés mobil és immobil tőke közt. Ezeknek a társadalmi és osztályellentéteknek kiélesítése sohasem helyes, de legkevésbé helyes most, a mikor az aratási események mutatják, milyen veszedelem származhatik abból, ha itt a társadalmi forradalom magvait mesterségesen elhintik.

Mindenki tudja, ugymond a miniszter, mit tartson az ellenzék magatartásáról. Az ország tudja azt, hogy érvelésük nem őszinte, hogy nem is a cukor-prémium ellen küzdenek. Arról azonban megnyugtathatja az ellenzék, hogy e javaslat és a kormány sorsa közt nincs összefüggés. Akár lesz törvény, akár nem, akár most lesz, akár később, a kormány bukását maga után vonni nem fogja. Károkat kétségkívül fognak okozni. Megkárosítják a mezőgazdaságot, az ipart, megkárosítják az államkincstárt és megkárosítják a közérdeket. De megkárosítják az alkotmányosságot és parlamentarizmust!

— Nem mondom ítéletet, — fejezte be beszédét, — azt a nemzet közvéleményére bízom, tudom, hogy ez az ítélet igazságos lesz! A kormány nem vindikál magának jogokat, de ismeri kötelességét. Tudja kötelességét, hogy a parlamentarizmust és alkotmányosságot megvédelmezze és a kormány teljesíteni fogja kötelességét.

Az óriási hatású beszédre percekig tartó taps és éljenzés volt a viszhang.

Szünet után még Ivánka Oszkár és Biró Lajos beszéltek. Még normális körül-

mények is nagy fáradságukba került volna egy kis hallgatóságra szert tenni, ma azonban még a baloldalon is csak tizen-tizenketten hallgatták őket.

Ezzel az ülés véget ért.

— **Városok értekezlete.** Közöltük nem rég, hogy Pozsony város törvényhatósági bizottsága legutóbb tartott közgyűlésében abban állapodott meg, hogy két törvényhatósági várossal egyesülve, felhívja az összes törvényhatósági városokat közös értekezletre annak a törvényjavaslatnak a megvitatására, melyet a városokról készített dr. Faschó Moys Sándor miniszteri tanácsos. Pozsony főjegyzője Brolly Tivadar ennek folytán volt Kassán és Temesvárott. Mindkét város csatlakozott ahhoz a mozgalomhoz, hogy közös értekezletre hívják meg az összes törvényhatósági városokat. Mire azonban erre kerül a sor, még sok idő fog elmulni. Brolly Tivadar — amint a „Nyugat-magyarországi Híradó” írja, — Budapesten, magától a törvényjavaslat készítőjétől dr. Faschó Moys Sándor miniszteri tanácsostól arról értesült, hogy ez a törvényjavaslat egyelőre még csak az ő tervezete, a javaslatot nemcsak hogy a minisztertanácsban sem tárgyalták még, de azt még maga a belügyminiszter *Perczel Dezső sem fogadta el.* A javaslatot még csak ezután fogják magában a belügyminiszteriumban anketteszerűleg tárgyalni, sőt még az sem bizonyos, hogy mikor kerül erre a sor, mert *most a községeről szóló törvényjavaslat* tanulmányozásával vannak elfoglalva és majd csak ennek befejezése után kerül sorra a városokról szóló törvényjavaslat tervezetének megvitatása. Így tehát van elég idejük a városoknak a kérdéssel foglalkozni. Ezért abban történt megállapodás, hogy Kassa és Temesvár városok egyelőre csak előzetesen tanulmányozzák dr. Faschó Moys tervezetét és csak akkor a mikor már a belügyminiszterium kebelében belesznek fejezve a tárgyalások és ismeretes lesz a minisztertanács elé terjesztendő

sel jutunk Lasváig. Az innét kiágazó vasuti vonalnak valamikor nagy jelentősége lesz, ha megvalósul, amit óhajtvának, a direct összeköttetés Spalatóig. Lasvától Boszna völgye mindinkább szűsül. Jobbról, balról közelednek a Bosznia közepén áthúzódó magas hegységek előfutárjai és szorosban a hegyalján részben reá támaszkodva terül el Bosznia legiparosabb városa *Zenica*. Kőszénbányái kitűnő szén eredményeznek és az újabban alapított papírgyár az ország szükségleteit bőven fedezi. Az országos kormány által létesített központi fegyház körülötte fekvő nagy kertjével a várostól kissé oldalt fekszik. És most egyre vadregényesebb lesz a vidék. A Vepár és Lisac hegyóriások közé szorítva a Boszna vad hegyi folyó jellegét ölti, a kitűnő országot egyik oldalán, a vasut pályája a másik oldalán valósággal a hegyoldalokból kihalítottak. Így jutunk ezen utszoros egyik leggyönyörűbb fekvésű helyéhez, a magas várkastélyával messze kiemelkedő Vrandukhoz. Ezen majdnem bevehetetlennek látszó hegy-szorosig terjedt sokáig a magyar uralom; e helyen aratott 1697-ben fényes diadalt Savoyai Jenő hősi lovasesapatja.

De Vrandukon felül is egyre hegy-szorosok között vezet a vasut. Eljutunk az 1878-ki occupáció idejéből oly szomorú

hirre vergődött *Zepce*, majd *Magláj* ba. A Boszna hídja mellett felállított obelisk hirdeti az 1878. augusztus 3-án orvítamadás következtében itt elesett magyar huszárok hősiességét. Már sötétedni kezdett és így a vidék szépségeiben tovább nem gyönyörködhettünk. Vonatunk az Uzora cukorgyára mellett elrobogván, utána Doboiba értünk ahol a negyed-órás tartózkodást rövid vacsora elköltésére fordítottuk.

Éjfél felé járt az idő, amidőn *Bosznabrodna* a hatalmas Száva hídján áthaladva újból hazai földre jutottunk, s egy órai várakozás után a m. á. v. vonalán indultunk Szlavonián át. De már a hajnali órák ében találtak, mindnyájan kíváncsiak voltunk a Gombos és Erdőd közötti kompátkelésre. Szerencsésen átjutottunk a Dunán, és Zombor, Szabadka érintésével, majdnem 24 órai egyfolytában tett utazás után, ápril. hó 24-én délelőtt *Szegedre* érkeztünk, ahol a testvértanintézet igazgatója Vészits Lajos és tanárai, valamint a szegedi felső keresk. iskola ifjusága fogadta.

Szegedi tartózkodásunkat inkább a pihenésnek szántuk, de nem mulaszthattuk el, hogy ifjainknak az Alföld eme gyönyörű városát, fővárosba illő tereivel és palotáival meg ne mutassuk. Végig-

jártuk tehát a páratlan szépségű városházteret, a Tisza partját az impozánsan kiemelkedő új culturpalotájával, melylyel hazánk valamennyi városát megelőzte, gyönyörködtünk díszes középületeiben. Elvezettük ifjainkat Dugonics szülőházához meg szobrához és fáradtan tértünk vissza a Proféta-szállóba, melynek nagytermében a szegedi tanárvilág sok kitűnősége gyűlt össze, hogy velünk együtt töltse az estét.

Türelmetlenül vártuk ápril hó 25-én a délelőtt 10 órakor elinduló gyorsvonatot, majd szíves kartársainktól elbucsván haladtunk tova, a termékeny Alföld gazdag városai Kecskemét, Kőrös mellett el *Czeglédig*, ahol ebédállomásunk volt. Elefánty Károly polgári iskolai igazgató szíves eljárása következtében kitűnő ebédet kaptunk, melynek végeztével ifjaink még rövid sétát tehettek Czegléd főterére; majd utunkat folytatva Szolnoknál csatlakoztunk a Budapestről jövő gyorsvonathoz, mely most végre csakugyan hazahozott — Debreczenbe. Itthon maradt ifjaink s a társaságot váró közönség nagy éljenzéssel fogadtak bennünket, mi pedig örömtől repeső szívvel settünk haza — családukhöz.

javaslatnak tervezete, csak akkor lesz helyén behatóan, érdemileg foglalkozni ezzel a törvényjavaslattal, akkor lesz helyén és lesz ideje a városokat értekezletre egybehívni, azokat állásfoglalásra fölhívni. Már most komolyabb aktiót megindítani időelőtti volna, sőt nem is volna czélzerű, mert megtörténhetik esetleg az is, hogy a belügyminiszter a mostani tervezetet úgy a mint van, el sem fogadja. Különben Pozsony város főjegyzője a belügyminiszteriumban arról is értesült, hogy annak idején belügyminiszteriumban a véglegesen szövegezett törvényjavaslatot megküldik az érdekelt városoknak, sőt esetleg ezeket még előzetesen **ankettre is meghívják a belügyminiszterhez.**

Belviz szabályozás

és a

Hortobágy öntözése.*)

3.) Az öntözési tervezet költségelőirányzata.

A részletesen összeállított költségvetés a következő tételekből áll:

1) A csatornák és töltések összes földmunkája	745,578	frt 91	kr.
2) Partvédmű	27,000	"	"
3) Szivattyu telep	110,000	"	"
4) Az ártér biztonsága és belvizlevezetés-céljából építendő műtárgyak	46,300	"	"
5) Az öntöző csatornák osztó és duzzasztó zsilipjei	52,570	" 45	"
6) A hortobágyi syphon	35,927	" 81	"
7) Tápláló zsilipek	46,293	" 72	"
8) Leecapoló zsilipek	39,150	"	"
9) A tápláló csatornák árasztó zsilipjei	26,040	"	"
10) A felfogó gátak zsilip ládái	15,750	"	"
11) Hidak	35,529	" 67	"
12) Vasuti pályaszín fel-emelése és vasuti át-ereszek	8789	" 18	"
13) Felügyelőlak és őrházak	28,500	"	"
14) Földkisajátítás az élőviz csatornához	17,981	" 55	"
Összesen	1.235,319	frt 69	kr.

Ebből levonandó a polgári és margitai Bágy vizeinek levezetésére, az önállóan létesítendő Folyás—Bágy—Szandalik belviz csatorna költsége 24,887 frt 23 kr.

A debreczeni Hortobágy puszta öntözésének **összes költsége 1.210,532 frt 46 kr.**

Melyből az öntözésre felvett 25,220 kataszteri hold egy holdjára 48 frt befektetési tőke, vagyis 2 frt 40 kr amortisatio esik.

Ha ehhez hozzászámítjuk az évi fentartási és régie költségeket, vagyis:

1) Törvényes leírás a gépberendezés értékéből 6%, az épületek értékéből 2%	5770	frt.
2) 155 napi szivattyuzánál felhasználandó 21,265 m. mázsa szén szükséglet á 80 kr.	17,012	"
3) A gépberendezés évenkénti javítására, olaj, pakolás stb.	600	"
4) Egy gépész, két gépkezelő, két felügyelő, 15 csatorna ór és 15 segédmunkás fizetése	6870	"
5) 244 km. csatorna és töltés tatarozás á 10 frt	2440	"

*) Előző közleményünk megjelent július 19-én.

6) 410 km. felfogó és futó gát tatarozás á 5 frt	2050	"
7) 95 nagyobb zsilip és hid fentartása á 20 frt	1900	"
8) 6 kisebb fahid fentartása á 15 frt	19	"
Összesen	36,732	frt.

mely összegnek évenként és holdankint 29 frt 13 kr fentartási tőke, vagyis 1 frt 46 kr amortisatio felel meg. — Összesen tehát 3 frt 86 kr évi tőke kamat törlesztés esik évenként egy-egy öntözött kataszteri holdra.

A Hortobágy puszta jelenlegi költségvetése a beszerzett adatok szerint 70—75 ezer forint közt váltakozik, évi átlaga tehát 72,500 frt, mely fedezetét a hortobágyi legelőre kihajtott 20—25 ezer, átlagban 22,500 db. ugynevezett lábásjószágoknak, az évi költségvetés szerint változó legelő béréből találja. — Ezen költségvetés azonban a jelen tervezet szerint, a balparti belvizrendezés kivitele esetén, annak befektetési és fentartási tőkének amortisatioival szaporodni fog. — Feltéve, hogy a belvizrendezés csupán a nagy balparti öblözetben és az ottani mély ártér megterhelésével vitetik keresztül, úgy a balparti mély ártér egy holdját, a mint az a belviz tervezet ismertetésénél már előadva volt évenként 21-25 kr fogja terhelni. A debreczeni Hortobágy puszta 37,900 kat. holdat kitevő mély ártérületére tehát évenként 8053 frt 75 kr belvizszabályozási költség fog esni.

Az évi átlagos költségvetés tehát a jövőben 80,600 frt lenne, melyből egy lábás jószágra 3 frt 58 kr. legelő bérének.

Ha most azon legrosszabb esetet tétélezzük fel, hogy az öntözés daczára a jelenlegi állat állomány száma nem szaporittatik, úgy most a 38,000 kat. holdon elhelyezett 22,500 drb lábás jószágból az öntözött 25,220 kat. holdra tovább is csak 14,924 drb jószág fog esni. — Miután pedig az öntözés költségeinek amortisatioja 3 frt 86 kr-ával 25,220 holdra 97,350 frt, a Hortobágy puszta jövőbeni költségvetése pedig 80,600 frt, az évi teher, a belvizszabályozás és öntözés létesítése esetén összesen 177,950 frtra szaporodnék fel.

E terhet már most fedeznie kell:

1) az öntözetlenül hagyandó területre eső 7576 drb lábás jószág 3 frt 58 kr legelő bérével számított 27,122 frtnak, továbbá a még fedezetlen 150,828 frtot;
2) az öntözött területen elhelyezett 14,924 drb jószág felemelt legelő bérének, a mi jószágoként 10 frt 10 krt tenne ki. — E legelőbér, az e vidéken szokásos legelő bérekkel összehasonlítva tagadhatlanul igen magas ugyan, de tekintve azt, hogy más vidéken 12—15 frtra is felrug, elviselhetlennek nem modható, ha különösen az öntözés által állandó és jó legelő lesz biztosítható.

Már pedig még a legrosszabb viszonyok mellett is feltehető, miszerint az öntözés folytán a legelő területek adni fognak oly termést, hogy átlag egy kat. hold egy drb lábás jószágot biztosan elfog tarthatni. — Ez különben a legkevesebb, a mit az öntözéstől joggal várni lehet.

Ennek feltevése mellett az öntözött területen 25,220 drb lábás jószág könnyen meg fog élni, mely esetben az előbb 10 frt 10 krra számított legelő bér 5 frt 98 krra fog leszállani.

Ha pedig végül az összes évi költségek csupán csak az öntözött területen elhelyezendő 25,220 drb lábás jószágra vettetének ki, úgy egy-egy jószágra akkor sem tulságos nagy, mindösszesen 7 frt 06 kr-er legelő bérének, és ez esetben az öntözetlenül hagyandó területek előbb 27,122 frtra számított legelő bére, vagy a terület egyéb jövedelme egészen a

Hortobágy puszta tiszta jövedelmeként szerepelhetne.

Az öntözésnek a tervezet szerinti költsége összehasonlítva a már meg levő öntözések költségeivel, nem mondható tulságos nagynak, sőt azok költségénél jelentékenyen is alul marad. — Mind a mellett az öntözött holdakat terhelő és azok átlagos értékét tul is haladó 77 frt 13 kr. befektetési és fentartási költséget, a Hortobágy puszta, — a jelenlegi gazdálkodási, még most is nomadszerű legeltetési rendszer mellett meg nem bírhatja, és bármely tervezet szerinti öntözés kivitele legelsőben is a **jelenlegi rendszer teljes átalakulását kell, hogy maga után vonja.**

Hogy maga az öntözés mily mértékben fogja a Hortobágy fütermő képességét és azzal a föld értékét növelni, — azt most még megfelelő tapasztalatok hiányában biztos szám adatokkal kifejezni nem lehet. — Tagadhatatlanul áll azonban, hogy e hazánkban páratlan nagy kiterjedésben tervezett öntözési művelet, a Hortobágy puszta mostoha szik vegyületű sovány talaján a gazdasági jólét új forrását fogja megnyitni. — Mert a lesülés veszélyének csaknem minden évben kitétt és nedvesség után sovargó legelők termő képességét a termékeny tiszai friss élőviz minden esetre nagyobb mértékben növelni fogja. — A puszta szárazságra hajló éghajlatát pedig a jelentékeny kiterjedésű területeken szétterült viz nagy foku elpárolgása szintén befolyásolni fogja. — Előreláthatólag több csapadékot, mindenesetre nagyobb harmatképződését és azzal a nyári napok magas hőfokának enyhítését fogja előidézni.

A jobb minőségű területeken **kitünő és jól fizető kaszálókat teremt.** — Alkalmat ad a csatornák és töltések mentén **fűzesek ültetésére** és azzal a kopár pusztaság befásítására, — a csatornák pedig a nagyobb tavak és fenekekkel, mint a Papér-, Hosszu-, Zoltán-, Motyó-fenek, a Kun-György tava stb. friss vízzel mindig könnyen elláthatók és jövedelmező haltenyésztésre is berendezhetők lesznek.

A közvilágítás.

— A jog- és pénzügyi bizottságból. —

Debreczen, július 20.

Tegnap délután megkezdte a városi jog- és pénzügyi bizottság az augsburgi légszeszgyárral megállapított szerződés tervezet részletes tárgyalását. Az ülésen **Körner Adolf** tanácsnok elnökölt. A kizárólagos légszesz világítás és a kizárólagos augsburgi szerződés hívei közül jelen voltak **Abrahám László** főügyész, **Szabó József** főszámvevő, **Stahl Géza** főmérnök, **Zádor Lajos**, **Márton Imre**, **Kernhoffer József**, dr. **Bakonyi Samu**, **Nagy Ferencz** és **Torday Gábor**. Az „ellenzék“-et **Márk Endre** és dr. **Kemény Mór** képviselték, a kik a tegnapi ülésen az eddigi ülésekről elmaradt **Szabó Kálmán** bau egy hatalmas harmadikra tálltak.

— Ezt a szerződést nem fogadjuk el semmi szín alatt, a mig nem tudjuk, mit ad más vállalkozó! — kérdő

Szabó Kálmán erélyesen, de tovább nem folytatta, mert az elnök kénytelen volt figyelmeztetni a szónokot arra, hogy a nyilvános pályázat kérdését a bizottság már jobblétre szenderítette. Requiescat in pace.

A tervezet 1. szakasza, a mely az engedélyezésről szól szoros összefüggésben lévén a 24. §-sal, a mely a világitási módnak a szerződés tartama alatt bekövetkező előnyösebb megváltoztatását foglalja magában, a két szakaszt együtt vették tárgyalás alá. És bizony 6 órákor, a midőn három órai verejtékes munka után, az ülést berekesztették, még mindig nem döntötték el a két szakasz sorsát. Annyit értek el, hogy a 24. szakaszt, a mely eddig olyan bizonytalan szürke ruhába volt bujtatva, világosabb színűbe öltöztették át.

Az előadó, Stahl Géza főmérnök, aki — ismerjük el — nemesak imponáló szakismerettel, de meggyőző, hévteljes szónoki erővel, itt-ott elegáns oldalvágásokat osztogató könnyed, biztos kardforgatással küzd a javaslat mellett, melyhez annyi fáradságos munkája fűződik, a hosszúra nyuló vita folytán már-már csüggedni kezd. Ilyen állapotban eshetett meg rajta, hogy kiesüszott a száján a végzetes „obstrukció” szó.

Kemény Mór ennek hallatára csak a fejét rázta, de Márk Endre felpattant:

— *Mi nem obstruálunk. Ilyen nagy érdeke a városnak és a közönségének csak megérdemli, hogy komolyan megvitassuk.*

— *Hiszen csak tréfa volt,* — sietett magát mentetgetni az előadó, amire az obstruálással gyanúsított mindjárt előzékenyen változatlanul el is fogadta a paragrafus egyikbekezdését.

Annyi bizonyos, hogy az „ellenzék” kitartó támadásának már is praktikus haszna van, mert a módosított szakasz még is sokkal inkább megóvjá a jövőt, mint az eredeti tervezet.

A vita részleteire áttérve a 24 §-hoz egész tömeg módosítást nyújtottak be. Szabó Kálmánnak nincs ugyan kifogása az augsburgi gyár ellen, de bármely időben szabad kezét ohajt biztosítani a városnak.

Márk Endre azt javasolja, hogy bármikor bármely világitási móddal kísérletet tehessenek akár a város, akár más vállalkozók a saját költségükön, továbbá, hogy a városnak joga legyen minden 5 évben tekintettel valamely czélszerűbb és olcsóbb világitási módra a szerződést változtathatni.

Dr. Kemény Mór nem helyeselheti, hogy a szerződésben kikötött 35 év után esetleg még 15 évig joga legyen az augsburgi gyárnak magánfogyasztók számára légszeszt szolgáltatni, még ha közben a város más vállalattal vagy más módon rendezte is be közvilágitását és ezt a jogot az új világitási mód behozatalától számított 15 évre ohajtja engedélyeztetni.

Kifogásolja azt, hogy más világitási mód életbeléptetése esetén egyenlő feltételek mellett az augsburgi gyárat már szerződésileg elsőbbség illesse meg, mert ez visszariasztana minden komoly vállalatot az ugysis hiábavalónak belátott pályázattól.

Dr. Bakonyi Samu azt kívánja, hogy a város nemesak az esetleg felállítandó de bármely már létező és netalán a

tökéletesedés által előnyösebbé váló világitási mód életbeléptetését követelhesse.

Márton Imre, Zádor Lajos, Abrahám László Szabó József és Stahl Géza törekedtek összeegyeztetni a felhangzott kívánságokat az augsburgi gyár érdekeivel, melytől — szerintük — nem lehet követelni nagy befektetést bizonyos méltányos előjogok megadása nélkül és így végre megállapodtak a következő szövegben:

24. §. Más világitási mód.*)

A város közönsége fentartja magának a jogot, hogy e szerződés tartama alatt bármikor bármely világitási móddal és eszközökkel, a légszeszgyár berendezéseinek felhasználása nélkül, a maga költségén kísérleteket tehessen vagy bárkivel tételhessen, próbavilágitásokat tartasson; sőt arra is, hogy ha időközben bármely világitási módot czélszerűbbnek és olcsóbbnak akár a légszesz-ipartársulat elismer, akár véleménykülömbőség esetén a 34. §. szerinti választott bíróság kimond: ez új világitási módnak a mostani helyett leendő életbeléptetését bármikor követelhesse.

Ha ehhez való jogát a város 1910. évi december 31-ike előtt akarná érvényesíteni, erre nézve csupán s kizárólag a légszesz ipartársulattal köthet szerződést, melynek feltételei szabad egyezkedés tárgyát fogják képezni.

Ha pedig a czélszerűbbnek és olcsóbbnak elfogadott vagy kimondott világitási módnak életbeléptetését a város az 1911. évi január hó 1-én túl követelné, joga lesz e végett bárkivel szabadon tárgyalni vagy nyilvános versenytárgyalást hirdetni s bármely esetben a légszesz-ipartársulatot egyenlő feltételek mellett elsőbbség fogja megilletni.

Ha az elsőbbséghez nem ragaszkodnék s a közvilágitást többé egyáltalán nem az augsburgi légszesz-ipartársulat szolgáltatná: e szerződésnek a közvilágitásra vonatkozó feltételei minden kártérítési kötelezettség nélkül kölesönösen megszűntnek tekintendők, illetve azon esetben, ha a közvilágitást a város részben azontul is légszeszszel kívánná eszközölni, ennek feltételei újabb megállapítás tárgyát fogják képezni.

Hogy azonban a fogyasztásban eképen beálló nagy csökkenés daczára módjában legyen a légszeszgyárnak letörleszteni beruházott tőkét: e végett neki engedtetik, hogy a szerződésben biztosított összes haszonélvezeti s szolgalmi jogaiuk gyakorlásával a magánfogyasztók részére e szerződés lejártáig további 15 éven át légszeszt termelhessen és szolgáltatasson, önként értetvén, hogy ez esetben a gyárnak s tartozékainak tulajdonjoga is csak ez újabb 15 év leforgása után fog a város közönségére átszállani, amennyiben azt a város a 32. §. értelmében előbb meg nem váltaná.

A szerződési tervezet további szakaszainak tárgyalását a bizottság ma délután 3 órákor kezdte meg.

*) A feltűnő betűkkel nyomtatott kifejezések képezik az elfogadott módosításokat.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

Nyilvános olvasóterem a kollégi nyitvaumban van hétfőn, szerdán, szombaton, d. u. 3—6-ig.

Famunkatartás. A kézügyesítő egyesület főreáliskolai műhelyében d. u. 2—4 óráig kedden előkészítő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

A debreczeni kir. járáshíroság szóbeli kéréseket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

A Gönczy-egyesület „Göthon”-a Keresk. akadémia palotájában.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartanak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattárfeltek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óráig közt.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában. Nyitva van minden szerdán és szombaton d. e. 11—12 óráig.

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőknél Vasárnap d. e. 10—12-ig. Többi napokon d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig.

— **A 39. ezred ünnepe.** Házi ezredünk tisztikara népünnepélyre készül. E hónap 29-én lesz 25 esztendeje, hogy Ő Felsege az ezred tulajdonosává Alexis orosz nagy herceget nevezte ki. Ennek negyedszázados évfordulóját ünnepli a vitéz ezred. Az ünnepély a Pavillon laktanya előtt felállítandó nagy lombtáborban zajlik le. Részt vesz azon az ezred itt állomásozó összes legénysége, s meghívják reá a városi hatóságot, a debreczeni közönséget s a legénység családtagjait. A nagyszabásu ünnepély sorrendje még nincs véglegesen megállapítva, de annyi bizonyos, hogy sok érdekes számból fog állani s annyit már most elárulhatunk, hogy nem marad ki belőle a csikós-verseny s a reggelig tartó táncmulatság se. Az ezred parancsnoksága már átirott a városhoz, a sátorhoz lombokat s a versenyhez csikós ruhákat kérvén.

— **Török Gábor kitüntetése.** A földmívelésügyi miniszter Török Gábort, Debreczen sz. kir. város erdőmesterét kinevezte az állami erdőtisztvi vizsgálobizottság tagjává.

— **Orvosválasztás B.-Ujvároson.** A szomszédos B.-Ujváros nagyközségben a Rózsa Jakab halálával megüresedett közsegi orvosi állásra már kihirdették a pályázatot, mely július hó 31-én jár le. A választást aug. 2-án ejtik meg a községházán.

— **Kath. autonomiai választások.** A debreczeni r. kath. egyházközségben befejezték az autonomiai kongresszus választóinak összeírását. A hitközség népességéhez képest bizony kevés választásra jogosult jelentkezett; mert mindössze öt-száz és néhány választó iratott össze. A nagyváradi latin szertartásu egyházmegyében augusztus első felében lesz a kongresszusi képviselők választása. A két világi helyre több jelöltet emlegetnek. A békési kerületben legtöbb kilátása van a győzelemre gr. Wenkheim Frigyesnek. A nagyváradi kerületben inkább megoszolnak a szavazók. A nagyváradiak dr. Hoványi Gyula jogakadémiai tanár körül csoportosulnak. A debreczeniek Dobiecki Sándor m. á. v. üzletvezető érdekében buzdólkodnak.

— **Uj állampolgár.** Sturecz Antal b.-ujvárosi lakost, nyugalmazott es. és kir. alezredest a belügyminiszter fölvetette a magyar állampolgárok sorába s erről Rásó Gyula kir. tanácsos alispánt azzal értesítette, hogy a honpolgári esküt veltette le. Sturecz Antal ma esküdt fel

magyar állampolgárnak *Rásó Gyula* és *Weszprémy Zoltán* főjegyző előtt.

— **Fadlallah alezredes jubileuma.** Fadlallah el Hedad méneskari alezredes a *debreczeni* m. kir. méntelep parancsnokának viszontagságos sorsa beleillik az *Ezeregyéjszaka* meséibe, a melyek ott születtek, a hol ő: Arábiában. Negyven esztendeje immár, hogy magyar földre került s ezt a nevezetes évfordulót augusztus 3-án fényes ünneppel ülik meg barátai és kollegái *Bábolnán*. 1857. tavaszán történt, hogy Löffler alezredes Arábiába küldték telivér lovakat vásárolni. Egy vásáron feltűnt neki egy csinos, villogó szemű bátor fiu, aki pompásan ülte meg a lovat. A mikor megtudta, hogy Fadlallah el Hedad — így hívták a gyermeket — árva, magával hozta Magyarországra, Bábolnára, a hová augusztus 3-án érkezett. A fiatal arab csakhamar megtanult magyarul, kikeresztelkedett s akkor a Mihály nevet kapta, kijárta az iskolákat és megszerezte a magyar állampolgárságot. Huszonkét esztendőskorában hadnagy lett egy huszárezredben. Tíz évig szolgált a lovasságnál, majd áttétette magát a méneskarhoz. 1878-ban kapitány lett, 1890-ben őrnagy s 1895. novemberében alezredes. Most Bábolnán van, ugyanott, a hova négy évvel ezelőtt, mint árva fiu érkezett idegen világrészből s ahova csak néhány héttel ezelőtt hozott Szíriából nyolcz pompás arab mént, amelyről Darányi Ignác is nagy elismeréssel nyilatkozott vasárnap a debreczeniek előtt. Alattassai szeretik, főlebbvalói pedig megbecsülik benne a derék katonát és a jó kollegát, a minek bizonyítéka lesz az augusztusi ünnep, amelynek főrendezője Perczel ezredes, a bábolnai telep parancsnoka. Bizonyára szívesen gratulál a derék arab származásu magyar katonának ez ünnepélyes alkalomból Debreczen város is, amelynek létenyészése emelése körül maradandó érdemeket szerzett Fadlallah alezredes.

— **Kereskedelmi muzeumok a vidéken.** A kereskedelmi miniszter elhatározása alapján a magyar kereskedelmi muzeum igazgatósága most oly irányban dolgozik, hogy a vidék nagyobb városiban kereskedelmi muzeumokat létesítsen háziipari bazárokkal kapcsolatban. A létesítendő muzeumok helyeül lehetőleg olyan városok lesznek kiválasztandók, a hol kereskedelmi és iparkamrák működnek, mint-hogy ezek lesznek a muzeumok felügyelő közegei. Annyi már is határozott dolog, hogy Kolozsvárott, Pécsen, Miskolcon, Szegeden és Győrött okvetlenül lesz fiókmuzeum. Feltűnő lehet, hogy *Debreczen* neve nem fordul elő ebben a névsorban. De ennek meg van a maga oka. Debreczenben ugyanis — értesülésünk szerint — egészen *önálló* kereskedelmi muzeum szervezése van tervbe véve, amelyet a kamara telkén szándékoznak felépíteni.

— **Teke-verseny.** A polgári lövészársulat nagyerdei kuglizójában f. hó 17. és 18-án tartották meg az idén a második teke-versenyt. A két napig tartott verseny nagy érdeklődés mellett folyt, mindkét nap az éjjeli órákban végződött s a következő eredménnyel zárult: Az első versenyben 9 bábra 3 dobással 23-at ütött dr. *Iryni István* ügyvéd s nyerte az I-ső díjat, egy drb 20 koronás aranyat. A II. díjat egy darab 10 koronás aranyat 22 bábbal, *Pájer József* kereskedő vitte el.

A III. díjra, 5 koronára még ketten, 20—20 bábbal, versenyezni fognak. A 2. versenyben, 7 bábra 3 dobással, 18-czal *Pály István* kereskedő lett az első díj, fél font sterling. A II. díjat, egy drb 10 koronás aranyat *Rédl Károly* és a III. díjat 5 koronát *Bayer József*, az osztr. magy. bank tisztviselői nyerték. A 3. versenyben, a zsinórjátékban, hol 3 bábra 3 dobással játszottak hárman 7—7 bábót ütöttek s így annak eredményét majd a folytatólagos verseny fogja eldönteni.

— **Egy derék iparos halála.** Debreczen város egyik törekvő, közbecsülésben állott iparos polgárát ragadta ki a halál szeretei köréből. Elhunytáról családja az alábbi gyászjelentést adta ki:

Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk felejthetetlen jó férjem, kedves jó apánk, szerető nagyapám testvérünk és nászunk Thieszen Hermannak folyó hó 19-én reggeli 8 óraker, életének 60-dik, boldog házasságának 30-dik évében hosszú kinos szenvedés után történt elhunytát. Feledhetetlen kedves halottunk földi részei f. hó 21-én d. u. 5 óraker fognak a Nagy-Péterfia-utcza 892-ik sz. háztól, az ág. ev. egyház szertartása szerint tartandó rövid ima után a Kossuth-utcai sarkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Mely vég-tisztességétetre rokonainkat, az elhunytak jó barátait és ösmerőseit szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen, 1897. július hó 19. Bánatos özvegye: Thieszen Hermanné szül. Keilhack Mária Paulina; gyermekei: Arthur, nejevel szül. Róth Irénnel; gyermekek: Ernő; Thieszen Hugó; számos közeli és távoli rokonok nevében is. Testvérei: János, Péter, Claus, Trina és Magdolna; Násza: Róth János nejevel Fischer Katalinnal és gyermekeik.

— **A nagykunmadarasi vásár.** Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye alispánja körlevélben tudatja Debreczen város közönségével, hogy a július hó 25-én tartandó madarasi országos vásárra hasított körmü állatok felhajtása el van tiltva.

— **Az adózó polgárság figyelmébe.** A közadók kezeléséről szóló 1883-ik évi XLIV. t. cz. 36-ik §-a értelmében, különbeni pénz-bírság terhe alatt, kötelesek az adózók, adókönyvecskéik kiegészítése végett jelentkezni, — ugyanezért felhivatnak az adófizető lakosok, hogy miután már a folyó évi különböző adónemek elülrása befejezés alatt áll, adókönyvecskéik kiegészítése végett a városi adókövető hivatalban jelentkezzenek. Az állami adók, illetékek, közmunka-váltásdíj, utadó, járda költség, községi pótdadó és legelőbőr felvételére sem az adóvégrehajtók, sem senki más, csak az illető pénztárnokok lévén jogosítva, ismét felhivatik a városi lakosság, hogy említett tartozásait egyedül a Hungária épületben levő adópénztárnál az azok beszedésére utasított pénztárnokok kezeibe kifizesse és pedig annyival inkább, mert kizárólag csak pénztári nyugtákkal igazolt fizetések tekintetnek érvényeseknek. A vadászatra használható löfegyverek birtokosai fegyvereiknek köteles bejelentésére azzal hivatnak fel, hogy a bejelentés elmulasztása esetében 10 frttól 20 frtig terjedhető bírságban marasztanák, a kik pedig évközben lépnek adóköteles fegyver birtokába, ezt 8 nap alatt kötelesek bejelenteni. Végre az adóhátralékosok adóhátralékaik befizetésére annál inkább felhivatnak, mivel be nem fizetés esetén ellenük a legszigorubb törvényes végrehajtás fog eszközöltetni. A városi tanács.

— **A fürdőkből.** A fürdői élet július második felében és augusztus elején éri el tetőpontját. meg is látszik a városban, a korzón, hogy milyen sokan hiányzanak a társaságból, akik Bártfa, a Füredék, Koritnyezs, Mehadia, Karlsbád, Radegund meg a többi divatos fürdők hús fenyvesei között töltik a nyarat. Karlsbádban — mint lapunk egyik barátja írja — debreczeniekből népes kolonia verődött már is össze. Ott tartózkodnak: *Simonffy Imre* polgármesteri nejevel, *Roncsik Lajos* tanácsnok,

Dávid Mihály tanító, *Haranghi Sándor* nejevel, *Komlóssy Dezső*, *Tóth József* postatiszt nejevel, özv. *Béressy Sámuelné*, *Szunyogh Sándorné*, *Aron Miksa*, *Hochfelder Jakab* nejevel, *Comanescu Sándor* kir. táblabíró nejevel, dr. *Popper Alajos* nejevel, *Lusztig Károly* kereskedő, özv. *Stenczinger Károlyné*, özv. *Thamássy Károlyné*, özv. *Domokos Lajosné*, *Weissenberg Vilmos*, *Fisch Sámuel* kereskedő, *Klein Dávidné*, *Weisz Mór* nejevel, *Katz Herman* kereskedő, *Szilágyi József*. Az idő elég kedvező. Naponta 5—6 száz vendég érkezik. Jelenleg 12—14 ezer idegen lehet a városban. Július 15-ig 26634 vendég fordult meg Karlsbádban, a világ minden részéből. Igen sok a magyar s lépten-nyomon magyar szó üti meg a sétáló fület. A magyar fürdők persze nem dicsekedhetnek ilyen óriási látogatottsággal. De azért egyiknek-másiknak jut elég szép számmal a vendégekből *Bártfán* július 15-dikén 1921 állandó és 1204 ideiglenes vendég fordult meg. *Alsó Tátrafüred* 1037 állandó és 56 átutazó vendéget számlált ugyanakkor. Ott tölti a nyarat gr. *Zichy Géza* is egész családjával. *Új Tátrafüreden* 900 volt a vendégek száma. Mig *Koritnyezs* 595.

— **Beteg pénzek beszédése.** A keleti betegsegélyező pénztár tagjait, — illetve a pénztár kötelekéhez tartozó munkaadókat értesíti a betegsegélyező pénztár igazgatósága, hogy a biztosított munkások után fizetendő tagjárulékokat a f. hó 15-től kezdve a munkaadóknál személyesen jelentkező *Boda Ferenc* pénztári alkalmazott fogja a pénztár részére beszédni. A pénztár felkéri ennél fogva az érdekelt iparosokat, hogy saját kényelmök szempontjából is jövőben a tagjárulékokat nevezett pénzbeszédőnek kezeléhez általa kiadandó nyugta ellenében kifizessek.

— **Halálozás.** Ifj. *Sipos Ferenc* kereskedő segéd tegnap meghalt rövid szenvedés után 22 éves korában elhunyt. Temetése holnap, délután három óraker lesz *Kossuth-Csillag-utcza* 2697. sz. háznál tartandó rövid ima után, a *Kossuth-utcai* temetőben.

— **A Magyar testvérek hangversenye.** Van orfeumunk, ezirkuszunk, nincs hát hiány a nyári szórakozásokban. Azok számára, akik igazi jó magyar zenét minden más látványosságnál többre becsülnék, legnemesebb élvezetet nyújtanak a *Magyar testvérek*, akik teljes zenekarral érdekes műsorban fogják ma este az „*Angol Királynő*” szép udvartartójában hallatni művészies játékukat.

— **Talált tárgyak árverése.** A vasuti kocsikban és állomási helyiségekben beárólag 1897. április 16-ig elhagyott különféle tárgyak mint bőröndök, táskák, botok, esőernyők stb. f. évi július hó 22-én délelőtt 9 óraker tartandó nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett elfognak adatni. Az árverés a helybeli állomás podgyász felvételi helyiségben tartatik meg.

— **Az utadó lajstromok.** A városi tanács az utadóra vonatkozólag a következő felhívást bocsátotta ki: Az utadó fejében az 1890. évi I. törvény 23. §-a értelmében kivettett a folyó 1897-ik évre: 1. Azokra, kik állami egyenes adót 15 frton felül fizetnek, kivettett az utadó 10 százalékkal. 2. A 15 frtnál kevesebb adót fizetőkre, a három kézi napszám folyó ára szerint megállapított 1 frt 50 kr. minimalis utadó vettett ki. 3. A legalább két igavonó jószággal bíró és 25 frtnál kevesebb állami egyenes adó fizetőkre kivettett egy igás napszám folyó ára szerint megállapított 2 frt 50 kr. minimalis utadó. 4. A törvény 25-ik §-a értelmében, minden állami egyenes adót nem fizető 18 évet már betöltött, de 60 évet még el nem ért férfi, köteles utadó tartozása fejében 3 kézi napszámot váltáság lefizetése által leszolgálni, tehát az ilyenekre egyenként szinte az 1 frt

50 kr. utadó vettett ki. Ezen az 1896-ik évi utadók kivétési utcai lajstromai, 1890-ik évi I. törvénycikk 23. §-a értelmében, Hungáriában II. emelet 14-ik ajtó, a f. 1897 ik évi július hó 11-ik napjától számítva 15 napi közszemlére kitéve vannak, miről a város lakossága oly figyelmeztetéssel értesítettik, hogy a fenti 15 nap alatt az érdekelt fel, a sérelmesnek talált kivetés ellen, a közigazgatási bizottságnál tetszőlhalhat.

— **A polgári lövőházból.** A július 18-án tartott lövészeti díjat nyertek: Legjobb szegélyléssel **Weszter István** 1 db. cs. kir. arany. Legjobb mélylövés-sel **Molnár Ferencz** 4 db kor. Legtöbb körlövés-sel **Fürst Odón** 2 db kor.

— **Kimutatás a debreczeni m. kir. dohánygyári munkások által f. é. július hó 17-én a nagyerdei Dobos Pavillonban megtartott nyári táncmulatságon befolyt felülfizetésekről:** Augsburgi légszeszgyár, Szentkirályi Tivadar 10—10 frt, Boldog István, Geréby Fülöp, Tóth Gyula, Kohn Sámuel 5—5 frt, Dr. Wolaffka Nándor, Hadházy Ferencz, Rosenberg A. és fia, Debreczeni Lajos 3—3 frt, Rankai József, Droppa J. cézég, Örvényi Ottó, Palecskó Péter Pál 2—2 frt, Materny Lajosné 1 frt 50 kr, Hadházi Imre, Sohajda Kálmán, Glück Géza, Ganoffszki Lajos, Bloxberg Simon, Székely Róza 1—1 frt, Erdei István 20 kr. Összesen 67 frt 70 kr.

Irodalom — Művészet.

* **A Magyar Bazár** július 16-iki száma a gazdag divatrészen kívül pompás színes divatképet és érdekes szépirodalmi mellékletet hoz, melyen a következő cikkek találhatók: Nőemancipáció, írta La France. — Hangelat, írta E Salburg grófné. — A nők munkaköre. — Fővárosi nász. — A nagy világból stb. — A boríték tartalma: A párizsi nő toilette-titkai írta, Vicomtesse de Zézay. — Kertészet. A kerti munka júliusban, Kodolányi Antaltól, A bazsalikon, írta Kunst János. — Egészségi tanácsadó. — Vegyesek. — Fürdői hírek. — Hasznos tudnivalók. — Apróságok stb. **A Magyar Bazár** havonként négyszer jelenik meg: Előfizetés ára 2 frt negyedévenként.

Az új cipő.

Egy német humorista jóízű két kis fejezetben számol be arról, hogy miképpen viselkedik a férfi és a nő hogyha új cipőt vesz, vagy kap. A két kis fejezet egyikéért — azért, amelyben a nőkről van szó — aligha sok hölgy meg nem fog haragudni a csipősnyelvű humoristára s ezért a nevét sem írjuk ki szegénynek. Ime a két jellemzés:

A férfi:

A férfi, ha új cipőt kap, beletaszítja a lábát, fölrántja a cipőt, vérbe borul az arca elfullad a lélekzete, aztán kettőt-hármat toppant. Ezzel vége van az ügynek.

A nő:

Gondosan, félig a lábára huzza a cipőt, lesimogatja róla a ráncokat, aztán lehuzza a lábáról, hogy meggyőződjék, vajjon arra a lábára való-e? Aztán újra felhuzza, ábrándos pillantással néz rá és kijelenti, hogy éppen jó. További vizsgálódásai folyamán fölfedez rajta egy ráncot, forgatja a lábát, hogy minden oldalról lássa a cipőt és fölkiált:

— Istenem, milyen nagy!

Erre aztán lehuzza a lábáról, megvizsgálja a sarkát, a talpát, a bélést, újból föl-huzza, föl-alá jár vele a szobában és kijelenti a férjének, hogy a világ minden kincséért sem veszi meg ezt a cipőt. Majd lestrófolja

a tükröt, hogy jobban lássa a hatást, járkál előtte, harmincz-negyven végleg elhatározó pillantást vett a tükörbe, azt mondja, hogy „nagyon nagy benne a lába” és még soha sem volt ilyen rossz cipője, még vagy háromszor-négyszer le és föl-huzva, megkérdezi a férjét, hogy mi a véleménye, amire különben semmit sem ad, újra végigcsinálja az itt elmondott teljes procedurát és végül kijelenti, hogy elfogadja a cipőt.

Maliciózus, ugy-e?

Tanügy.

A Svetits-intézet.

A „Miasszonyunk“-ról nevezett szegény iskolánövérnek vezetése alatt álló nevelő-intézet (*Svetits-intézet*), már fenállásának első évében bebizonyította, hogy hivatásának magaslatán álló kulturális intézete Debreczennek. Az 1896/7-iki tanévben volt az év elején bejáró növendék 212. Az év végén maradt: 182. Ezekből nyert 35 kitűnő, 46 jeles, 62 jó, 21 elégséges, 18 elégtelen osztályzatot. Bentlakó növendék volt 20. Az eredménynyel a szülők rendkívül meg vannak elégedve.

Az *intézeti főnöknő* a következő ismeretetés közlésére kérte fel lapunkat:

Az intézet törekvése oda irányul, a gondjaira bízott növendékeket úgy oktatni és nevelni, hogy ezek, kilépve az életbe, a szükséges női erények birtokában hitbuzgó nők, derék honleányok, a családnak és a társadalomnak alaposan képzett, hasznavehető tagjai legyenek.

Az intézet magában foglalván az elemi s felsőbb leányiskolákat, az oktatás a miniszteri tantervben az ezen iskolák számára előírt tananyagra terjed ki.

A női kézimunka, mely első sorban az életben szükséges eme hasznos munkákat öleli fel, u. m. kötést, horgolást, himzést, fehérnemű varrást, ruhakészítést.

A rajzban a növendékek tehetségükhöz képest: díszítmények, virág-, gyümölcs-, tájkép-, fej- és emberi alakok rajzolásában nyernek oktatást.

Zene-oktatásban is részesítik növendéket a szülők kívánsága szerint hetenként háromszor, avagy mindennap egy félórán át.

Az énekoktatást és testgyakorlást a tantervben előírt módon vezetik. A szülők óhajához képest a növendékek táncoktatást is nyerhetnek az e célra szükséges óraszám-ban. Nagyobb, vagy gyöngébb növendékek, kik nem óhajtanak minden tantárgyból oktatást nyerni, avagy inkább a nyelvekben, kézi ügyességekben, zenében kívánnak alaposabb kiképzést, szintén nyerhetnek fölvetelt, de ez esetben rendes tanulóknak nem tekintetnek.

Az intézet a szellemi tehetségek fokozatos fejlesztése mellett különös gondot fordít az egészség fűntartására és a testi erők fejlesztésére is.

Az internatus maga kertben lévén, minden oldalról kertekkel van körülvéve s így elég alhalmuk van a növendékeknek testi szervezőtöknök megfelelő mozgást végezni a szabadban is.

Ugyancsak e célból az intézet a fákkal beültetett udvaron tornatérrel és játszótérrel, nemkülönbön jégpályával is rendelkezik s ez utóbbi körülmény módot nyújt arra is, hogy a növendékek a téli hónapokban is edzhessék testi erejüket.

Ugyancsak az intézetben fürdőszobák is vannak berendezve.

Az illemes magaviseletre, művelt társalgásra, kivált az idegen nyelvekben való jártasságra és ügyes mozdulatok elsajátítására kiváló gond fordítottatik.

Hogy némileg a házi teendők végzésébe is bevezessék a növendékeket, — elvből — hetenként váltakozva segítőknek társaiknak az étkezés körül.

Élelmezés: A növendékek reggelire kávét kapnak kiflivel; tíz óraker kenyeret vagy perczet; délel: levest, húst mártással, főzeléket sülttel vagy tésztafélével.

Ozsonnára: lekváros kenyeret, mézet, gyümölcsöt, tejet stb.

Vacsorára: húslelét vagy tésztát még egy fogással.

Az élelmezés a növendékeknek egyenlő kedvezményben ezt illetőleg senki sem részesül. Kivételt csak a gyöngébb szervezőtűk képeznek, akik azonban csak határozott orvosi rendeletre táplálkozhatnak erősebben a rendes élelmezéstől eltérőleg.

Ételneműek küldését nem szívesen engedik meg; s ha ezt néha-néha eltűrik is, előre kijelentik, hogy ez esetben a küldemény nem az illető növendék, hanem a felügyelő kezébe kerül, ki az összes növendékek, esetleg egyes csoportok között osztja ki annak tartalmát.

Általános szabályok.

1. Csak ép, egészséges növendékek vehetők föl.

A növendék belépésekor keresztlevelet, az utolsó iskolai évről s himlőoltásról szóló bizonyítványt hozzon magával.

2. Iskolai s imakönyveken kívül a növendékeknek más könyvre nincs szükségük, annál kevésbbé, minthogy jó ifjusági iratokról s könyvekről amugy is gondoskodik az intézet.

3. Az élelmezési díj egész évre 220 frt, mosás 30 frt. Tandíj a felsőbb leányiskolában 25 frt, az elemi iskolában 20 frt.

A zongora-oktatás, ha a növendék hetenként 3-szor kap órát, egész évre 33 frt, naponkénti oktatásért 66 frt.

Ezenkívül minden növendék a házi orvos tiszteletdíja fejében 5 frtot fizet egész évre; a házban élvezett fürdőkért s a butorok használatáért évenként 8 frtot.

4. Az intézeti díj félévenként, avagy negyedévenként, de mindenkor előleges részletekben fizetendő. Mellékkiadásokra minden növendék belépéskor 20 frtot hoz, mely összegről az intézet külön számlát vezet.

Külön számlát vezetnek még az iskolakönyvekről, a ruhaneműk s egyéb tárgyak kijavításáról, a rendkívül betegápolásról, az orvosságokról és fogműtétekről.

5. A *tanév szeptember* első napjaiban 4-én kezdődik és június hó utolsó napjaival végződik.

6. Tanév alatt a növendék nem bocsátható el az intézetből, hacsak valami igen fontos ok nincs rá.

A növendékek ünnepi és alkalmi ruhái és kalappjai egyenlők, ugyszintén 2 fekete és 2 fehér kötőjük; hétköznap az otthon viselt ruhákat is hordhatják.

Minden növendék fölvételekor intézeti számat kap, melylyel összes ruháit bejegyzik. A növendéknek a magával hozott tárgyakról, ruhaneműekről leltárt kell készítenie, hogy a felügyelő az esetleges hiányt azonnal észrevehesse.

Ékszerrel viselni s hozni az intézetbe szigorúan meg van tiltva.

Az intézet más vallású keresztyén növendékeket is befogad; ezeknek hitoktatásáról saját lelkeszük által gondoskodik; azonban tájékozás végett kijelenti az intézet, hogy minden növendék kivétel nélkül köteles magát a *házi rendnek minden tekintetben alávetni*, sőt ez iránt a más vallású növendékek szülőitől határozott nyilatkozatok vétetnek, hogy a gondjukra bízott gyermekek a szülők teljes beleegyezésével és hozzájárulásával az intézetben fennálló házi és napi rendhez magukat *mindenben és mindenkor* alkalmazták.

Fiat justitia*) . . .

A jóerkölcsök őrizése a régi Hajduságon.

Írta: **Komáromy András dr.**

((Folytatás és vége.))

A legkegyetlenebb büntetések a XVIII. század első feléből, kiváltképpen pedig a kuruczvilágból valók. Böszörmény város tanácsának egy gyermekgyilkossággal vádolt cigány leányra mondott ítélete a spanyol inkvizíció borzalmait juttatja eszünkbe és csaknem páratlan a magyar büntető eljárás történetében.

Anno 1705. *Deliberatum est.*

„Mivel Czigány István Mária nevű mostoha leányának maga nyelve vallása, hogy

*) A kitűnően szerkesztett Magyar Hirlap július 15-diki számából vesszük át ezeket az érdekes történeti visszaemlékezéseket.

tőle tisztátalanul, életben született gyermekét a város árkanak tövisére feltevé, halála abból következhetett, maga gyermekeinek nyilvánvaló gyilkosa lett: amint maga gyermekének eleven testét tövis ágyra fektetvé, úgy temetessék, s öletessék meg.

A rettenetes ítélet végrehajtása bizonyára úgy történt, hogy az élve eltemetett nyomorult szívet a már behantolt sírgödörben hegyes karóval által verték, amint ez a külföldön is szokásban vala. A magyar törvényekben nem találunk ilyen büntetést, de a gyakorlatban ugyátszik országszerte elfogadták V. Károly esászár büntető kodexét, mely a gyermekgyilkos anyát karóba huzatásra s élve eltemetésre ítélte. Mert bár nem is tudjuk több példával igazolni, még sem tehető fel, hogy kizárólag csak a hajduk praktizáltak volna az igazságszolgáltatásnak ezt a borzadalmas módját.

Mária Terézia királyasszony idejében tulságosan szigorú vagy pláne kegyetlen büntetésre már csak elvétve akadunk s amint József részt vett a kormányzásban, a kínzó eszközök csakhamar lomtárba kerültek s amikor elfoglalta a trónt, a debreczeni hóhér nyugodt lélekkel beállhatott *talyigásnak*, mert a halálbüntetés általában eltöröltetett s az istenkáromló, parázna, részeges, tobzódó személyeket előbb jól megpálcázták s annak utánna kiüzték a városból. Ehhez pedig nem kellett hóhér. Zenebonáskodó, nyughatatlan elméjű, más tisztességében gázoló emberek szidalmazhatták ezután a magistratust, akár üstökön is ragadhatták hadnagy uraimékat, azért bizony sem a kezüket nem vágták le, sem a nyelvüket nem tépték ki, még 100 kurta forintokat sem fizettek, legfeljebb 25 kemény botokat kaptak. Ha jól esett nekik, hát újra kezdhették. Nagyon fordult a világ, nem volt érdemes többé tanácsbeli személynek lenni.

Hajdu uraimék azonban lassan-lassan belegyőződtek volna a veszedelmes ujtásokba, csak legalább a kvártélyos német katonákat vitték volna el a nyakukról, mert mióta ezek mondják a *berdőt*, oda lett a magistratus tekintélye s nem győzik ellátni mogyorófa pálczával a sok megbomlott fehéreselédet. Hiszen tudnák ők most is a módját, de nem engedi a *esászár*. Ugy a lelkén fekszik a *populé* sorsa, mintha valamennyi tulajdon édes gyermeke volna. A nemzettel pedig annál mostohábbban bánik, ráerőszakolja az idegen nyelvet, az idegen törvényt, a hajduk kiváltságáról meg éppen hallani sem akar. Mit ér a sok selyemzsinóros, pecsétes levél, mit használ a sok véren szerzett, királyi esküvel szentesített szabadság, szétmárcangolta, elnyelte már a gyűlölt kétfejű sas az ország ős alkotmányát. De mind hiába, a hogy a víz nem elegyedik az olajjal, a hogy a rozsdá nem rongja meg a nemes ércet, úgy nem lesz a magyarból német soha...

Ezt már nem a hajduk mondták, így gondolkozott, így érzett és így cselekedett a nemzet apraja-nagyja. József esászár kemény leczkét adott a magyarnak, de legalább észere térítette, s neki köszönhetjük nemzeti ébredésünk dicső korszakát.

Vegyes.

Peng a kasza.

Megpendült a kasza, sarló,
Nem marad más csak a tarló
A munkások tarka népe
Ráborul a mezőségre.

Ég a munka, — nem henyélhet,
Kinek kedves még az élet.
S akinek egy nap is drága,
Azt az Isten is megáldja.

Peng a kasza, gyül a marok,
Fürge, vitor élet van ott.
S néha, néha nóta hangzik,
A távolból idehallszik.

Marokverő dolgos lányok,
Jobban, jobban daloljátok.
Én is, én is hogy megértsem
S megtanuljam aztán szépen.

Ég a munka, — nem henyélhet,
Kinek kedves még az élet.
S akinek egy nap is drága,
Azt az Isten is megáldja.

Juhász Sándor.

(Időjósítások.) Egy régi adoma szerint az ősbarméter egy kötél volt. Egy kötél és semmi más. A kezelési módja is végtelenül egyszerű: ha mozog akkor szól van. Ha száraz, akkor jó az idő, míg minden valószínűség szerint esik az eső ha a kötél — nedves, Ez az ősbarméter. A modern barométerek sem sokkal különbek, csak akkor világoztatják föl az embert, amikor már ugyanis tisztában van az időjárással a tyukszeméi, a reumája vagy egyéb háziszerei révén. A néger Afrikában persze más eljárást követ: elmegy az esősináló bűvészhöz, jól megajándékozza és a hókusz-pókuszok elvégzése után biztosan kap esőt a szomszéd föld. Nálunk azonban bizonyos előjelekből szokás esőre következtetni. Legbiztosabb előjelül szolgálnak a bárnyfelhők. Ha ezek északnyugat és délnyugat közt vonulnak, 24 óra alatt meglesz az eső; ha pedig a barométer már akkor is süllyed, abban az esetben 12 óra alatt beáll az eső. Esős idő következik akkor is, ha a levegő kristálytisztá s a hegyek feltűnő világosan látszanak. Zimankós időre mutat a felszálló köd is, míg a leereszkedő köd jó időt jövendöl. Ha az esős idő délután áll be, rendszeren az éj nagyobb részén keresztül is esik. A reggeli eső pedig gyorsan mulik, mint az asszonyi könny.

(A hízogó.) Nagysád a lábai nem egyenlők. — „Ön nem nagyon udvarias barátom!” — „Bocsánat, egyik szebb mint a másik.”

(Elszólta magát.) Doktor A-né: Az én férjem a rendelő óra után mindig nagyon fáradt — s lefekszik egy kissé. Doktor B-né: Az enyém — ellenkezőleg — a rendelő óra után rendszeren mozgásra vágyik, s embereket akar látni.

(Sokatigérő kezdet.) Paciens: Szabad már sört innom, doktor ur? Orvos: Egyelőre csak vizet — sűrös pohárból.

(Divatos hirdetés.) „Fiatal ambiciózus védőügyvéd sürgősen keres gyilkossággal vádolt egyéneket.

(Egyről-másról.) Kolozsvárott a rozvitzól tifusz járvány tört ki. Egy orvos négy gyermeke tifuszban meghalt. — Telgárt gőrmögyei községben a görög-katolikus templom tornyába a villám beütött, és ott a bolgár fejedelemtől ajándékképpen nyert képet megrongálta. — Liptó-Tarnócon Bohus János odavaló földbirtokos fölakasztotta magát. — A Tirschnitzből érkező vonat beleütközött Franzensbadnál az Asehból Eger felé induló vonatba; a két mozdony és három kocsis megsérült. — Andréé északsarki utazó múlt vasárnap délután 1/2 3 órakor szállott föl Sas nevű léghajón harmadmagával kedvező viszonyok közt északsarki utjára. A fölszállás pillanata megható volt Andréé és két társa nyugodtak voltak s bucsut intettek. Az egyik utas Strindberg a Sas-ról szabadon eresztett egy posta-

galambot, a melylyel üzenetet küldött menyasszonyának. — Zeglen Kázmér osztrák pap e napokban Csikagóban bemutatva az általa feltalált golyómentes mellényt. Egy osztrák hadnagy ötször lőtt a papra, minden lövése a pap szive táját érte, de a legcsekélyebb baleset sem történt. Mindössze egy kis szuró hatást érzett ott, a hol a golyó a mellényt érte. A kath. kongresszusra a világi összes kegyurak négy jelöltre szavaznak. E négy jelölt herceg Eszterházy Pál, herceg Pálffy Miklós, Weinkheim Frigyes gróf és Zichy Ferencz gróf. — A turini gróf elégtételt kért Henrik orleánsi hercegtől, miután konstátálta, hogy a herceg közleményei a fogoly olasz tisztokról rágalmakat tartalmaznak. A távirat még hozzá teszi, hogy a turini gróf ebben az ügyben senkinek sem engedi át az elsőbbséget. — Amióta Helgoland szigete a poroszoké, a németek Gretna Greenjévé lett. Oly gyorsan lehet házasodni, hogy még érkezés napján vissza is indulhatnak a szerelmesek, akiknek sürgős a dolguk. Schröder lelkész ugyanis 1913-ig jogot nyert idegenek összeházasításár. A jegyesek megesküsznek, hogy sem özvegyek, sem elvált házások, sem pedig házassági kötelékkel nincsenek lekötve. A lelkész erre összeadja a jelentkezőket, akik mindjárt megtarthatják a nászlakomát.

Közgazdaság.

— Dohány körök téli legeltetése. A debreczeni m. kir. dohánybevaltó felügyelőség a következő értesítést közli a dohánytermelőkkel:

A depr. m. kir. dohánybevaltó felügyelőségtől vettük a következő, dohánytermelőket közlő érdeklő sorokat: Az 1887. évi XLIV. t. cz. 14 §-a értelmében a dohánykörök október hó 15-ig lévén kiszántandók, miből kifolyólag a nagytekintetű m. királyi dohány jövedéki központi Igazgatóság 1896 évi december 6-án 18851 sz. alatt elrendelte, hogy a dohánykörök téli legeltetésének megengedése iránt benyújtott kérvények csak azon esetben terjesztendők fel, ha azok még október 1 előtt a felügyelőséghez érkeznek, a később benyújtott ily tárgyú kérvények, valamint az elutasító határozatok ellen esetleg benyújtott felfolyamodások hivatalból visszautasítandók. Azon termelők azonban, kik a kedvezőtlen időjárás vagy a munka összetörődése miatt nem lennének képesek a dohányköröket október 15-ig kiszámítani október 1-én tul is kérhetnek a körök kiszámítására rövid halasztási határnapot. M. kir. dohánybevaltó felügyelőség.

Érték-tőzsde.

A debreczeni „Közgazdaságibank részv. társaság” közlése. 1897. július hó 20-án.

Államadósság:

Magyar aranyjáradék 4%	—	122.60	123.10
„ vasuti beruházásiköt. 4 1/2%	—	123.—	124.—
„ koronajáradék 4%	—	100.—	100.50
„ regále vált. köt. 4 1/2%	—	101.—	102.—
Osztrák aranyjáradék 4%	—	123.25	123.75
Egységes államkötvény 4 1/2%	—	102.—	102.50
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.	—	141.25	142.25

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	396.50	397.—
Osztrák hitelbank részvény	—	369.60	369.80
Magyaripar-éskeresk. bank. r.	—	103.50	104.—

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsj.	124.50	125.50
„ 3%-os „	102.50	103.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3 1/2%-os	120.50	121.50
Magyar vöröskereszt sorsjegy	10.25	10.75
Osztrák „	20.75	21.25
Olasz „	12.25	12.75
Bazilika sorsjegy	6.80	7.10
Jó-sziv „	4.—	4.40

Pénznemek:

Cs. és kir. arany	—	—	5.63	5.69
20 márkás arany	—	—	11.73	11.77
20 frankos arany	—	—	9.52	9.56
1 Sovereigns	—	—	11.95	11.99

Budapesti gabona-tőzsde.

I. Készáru-üzlet.

1897. július 19.

Buzát ma szorgosan kínáltak, a kereslet dus volt. — Elkelt szilárd irányzat mellett 40.000 mm. 20 krral magasabb áron.
Egyéb gabonaneműekben rozs 15—20, tengeri 10 krral szilárdabb lett, zab, árpa kevés forgalom mellett változatlan maradt.

Eladatott:

Buza. Tiszav.: 1300 mm. 80. kg. 10.12½, kron, 1000 mm. 79.5 kg. 10.12½ kron, 150 mm. 79.5 kg. 10. frton mind három hónapra.
Zab: 5.82—6.10.

II. Határidő-üzlet.

Az irányzat igen szilárd volt, jó forgalom mellett az árak rohamosan emelkedtek. Hivatalos felmondások: nem történtek. Hivatalos zárófolyamok. Déli 1 órakor:
Buza május—júniusra 1897 9.74—9.76
" szept.—októberre 1897 9.37—9.39
Rozs " 1897 6.37—6.40
Tengeri jun.—aug.-ra 1897 4.86—4.88
" aug.—szept.-re 1897 4.38—4.39
Zab szept.—okt.-ra 1897 5.70—5.75
Repeze aug.—szept. 1897 12.90—13.—

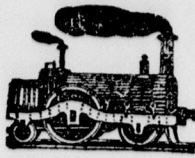
Zárlat d. u. 4 órakor:

Buza	őszi	1897	8.48—8.49
"	máj.-júniusra	1897	9.81—9.82
Rozs	őszi	1897	7.42—6.43
Zab	"	1897	5.74—5.76
Tengeri jul.—aug.-ra	1897	4.92—4.93	
" aug.—szept.-ra	1897	4.33—4.44	
Repeze	"	1897	12.90—12.95

Bérgocsi díjszabályzata.

	Két lovas	Egy lovas
I. Napjármű:		
Egész napra, reggeli 7 órától esti 9 óráig	5	3
Fél napra, reggeli 6 órától d. u. 1-ig, vagy d. u. 1-től esti 9 óráig	3	2
II. Órásmű.		
Fél órára	—40	—30
¼ órára	—60	—45
Egy egész órára	—80	—60
Minden következő órára	—40	—30
Az utolsó órán túl félórára v. kevesebb időre	—20	—15
III. Egyes járatokért.		
Megállapodás és visszamenet nélkül a város sorompóin belül.	—50	—30
IV. Meghatározott járatok.		
Temetéseknél (valláskülönbség nélkül), ha a végtisztesség a templomban történik.	—	—
▲ temetőbe ki és vissza	2	1 40
▲ háztól egyenesen a temetőbe ki és vissza	1 20	80
▲ színházba menet	—60	—40
▲ színházból jövet	—80	—60
Bármely vasuti indóház vagy raktárhoz nappal menet vagy jövet kézi táskával	—50	—30
Éjjel menet vagy jövet kézi táskával	80	60
▲ kocsi mellé elhelyezett minden darab mátha után külön 10 kr. díj jár.	—	—
▲ koresolyázó, vagy csónakázó tóhoz, cukor-gyár, légszesz-gyár, kertészeti egyesület és gőzmalomhoz menet vagy jövet	—50	—30
Menet és visszajövet egy órai várakozással	—80	—60
▲ nagyerdői fürdőházhoz, polgári vagy katonai lövöldéhez menet vagy jövet	50	30
Menet és jövet egy órai várakozással minden következő órára	1	70
Külső barom- és lóvásártérre oda és vissza egy órai várakozással	1 20	90
Minden következő órára	—40	—30
Katonai laktanyához és katonai kórházhoz menet vagy jövet	—50	—30
Menet és visszajövet 1 órai várakozással	—80	—60
Minden további órára	—40	—30

A díjak reggeli 8 órától esti 9 óráig számítottak.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1897. május hó 1-től

— Egységes vasuti idő szerint. —

Debreczen—Budapest (M. áll. v.-tól.)			
Debreczenből indul	Vonat	Érkezik	
P.-Ladány	12.— déli	Vegyesvonal	1.28 délután
P.-Ladány	3.48 délután	Tv. sz. sz.	5.24 délután
P.-Ladány	8.15 este	Személyvonal	9.45 este
Budapest	8.53 reggel	Gyorsvonal	1.50 délután
Budapest	12.36 délután	Személyvonal	8.10 este
Budapest	10.37 este	Személyvonal	5.45 reggel
Debreczen—M.-Sziget			
Királyháza	5.30 reggel	Gyorsvonal	1.— délután
M.-Sziget	3.05 reggel	Személyvonal	9.50 délelőtt
M.-Sziget	4.07 délután	Személyvonal	11.— este
M.-Sziget	6.59 délután	Gyorsvonal	11.40 este
M.-Sziget	7.58 este	Tv. sz. sz.	8.08 reggel
Debreczen—Szerencs			
Szerencs	8.25 reggel	Személyvonal	11.26 délelőtt
Szerencs	4.02 délután	Személyvonal	7.07 délután
Szerencs	8.10 este	Személyvonal	11.— este
Debreczen—Füzes-Abony			
Füzes-Abony	4.42 reggel	Vegyesvonal	10.24 délelőtt
Füzes-Abony	4.12 délután	Vegyesvonal	7.56 délután
Debreczen—Nagy-Léta—Vértés			
N.-Léta—Vértés	8.35 reggel	Vegyesvonal	10.46 délelőtt
N.-Léta—Vértés	4.17 délután	Vegyesvonal	6.20 délután
Debreczen—Büd-Szt-Mihály—Tisza-Lök			
B.-Szt-Mihály	5.28 reggel	Vegyesvonal	8.58 reggel
B.-Szt-Mihály	3.57 délután	Vegyesvonal	6.58 délután

* Minden kedden
** Csak Tisza-Füredig.

Budapest—Debreczen			
Debreczenbe érkezik	Vonat	Indul onnan	
P.-Ladány	7.40 reggel	Tv. sz. sz.	6.12 reggel
P.-Ladány	5.16 reggel	Személyvonal	4.08 reggel
Budapest	—	Gyorsvonal	9.15 este
Budapest	3.47 délután	Személyvonal	9.40 délelőtt
Budapest	6.54 délután	Gyorsvonal	2.15 délután
Budapest	2.40 éjjeli	Személyvonal	7.05 este
M.-Sziget—Debreczen			
M.-Sziget	7.50 reggel	Személyvonal	4.— reggel
M.-Sziget	12.16 délután	Személyvonal	6.— reggel
M.-Sziget	6.58 délután	Személyvonal	1.35 délután
M.-Sziget	8.43 este	Gyorsvonal	4.— délután
M.-Sziget	10.22 este	Személyvonal	3.56 délután
Szerencs—Debreczen			
Szerencs	8.07 reggel	Személyvonal	5.— reggel
Szerencs	12.21 délután	Személyvonal	9.07 délelőtt
Szerencs	7.50 este	Személyvonal	5.13 délután
Nagy-Léta—Vértés—Debreczen			
N.-Léta—Vértés	7.25 reggel	Vegyesvonal	5.25 reggel
N.-Léta—Vértés	3.18 délután	Vegyesvonal	1.05 délután
Sándor	8.33 este	Vegyesvonal	9.25 este
Büd-Szt-Mihály—Tisza-Lök—Debreczen			
B.-Szt-Mihály	8.17 reggel	Vegyesvonal	5.25 reggel
B.-Szt-Mihály	6.49 este	Vegyesvonal	3.27 délután
Füzes-Abony—Debreczen			
Tisza-Füred	8.— reggel	Vegyesvonal	4.18 reggel
Füzes-Abony	5.32 délután	Vegyesvonal	11.35 délelőtt
F.-Abony	7.47 este	Vegyesvonal	6.22 délután

* Csak P.-Ladányig.
** Csak Szatmárról.
*** Ünnepek és vasárnapokon június 1-től szeptember 15-ig kizáródik.
**** Csak Óhat-Kőszeg.

Kiadó és laptulajdonos:
„Csokonai“ nyomda és kiadó részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: Zoltai Lajos.

Nyilttér.

Selyem-damasztok

65 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott, damaszt s. a. t. (mintegy 140 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban s. a. t.) a megrendelt árukat postabér és vámmentesen, házhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küldik Henneberg G. (Cs. és kir. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Finom fehér bőrt,
szép, tiszta arcot nyerünk; bőrtisztatóságok, pörsenések eltűnnek, ha a felülmulhatatlan Doering-féle szappannal a bagolylyal mosunk, mely mindenütt 30 krajczárért kapható. Csak a meggyőződés tanít.

644-5-5

243.

Az „ISTVÁN“ gőzmalom társulat örleményeinek

ÁRJEYZÉKE saját raktárában.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módzatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Kötelezettség és engedmény nélkül készpénzfizetés mellett.

ZSÁKKAL EGYÜTT.

100 kiló	
A. Asztali dara nagyszemű	17.40
B. " " apró szemű	16.80
0. Királyliszt	16.40
1. Lángliszt kivonat	16.—
2. Elsőrendű zsemlyeliszt	15.60
3. Zsemlyeliszt	15.20
4. Elsőrendű kenyérliszt	14.80
5. Közép kenyérliszt	14.40
6. Kenyérliszt	14.—
7. Barna kenyérliszt	13.—
8. Takarmányliszt	9.—
11. Finom korpa zsákkal	4.—
11. " " zsák nélkül	3.80
12. Durva korpa zsákkal	3.60
12. " " zsák nélkül	3.40
Csirke buza zsák nélkül	3.—

A zsákok súlytartalma — teljsúlyt tiszta súlynak véve.

A. B. 0—6 számig	85 kiló
7. és 8. szám	70 " "
11. 12. " " " "	50 " "

Debreczen, 1897. július 19. 694—2—2

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy Szovátka községben levő, a város tulajdonát képező következő ingatlanok:

1. a 350 sorszámú 50 □ öl területű Lajda koresma;
 2. a 211. sorszámú 145 □ öl területű nagy boltépület;
 3. a 28. sorszámú 67 □ öl területű Belső koresma, a f. évi augusztus hó 4-ik napján délelőtt 9 órakor Szovát község házában másodizben megtartandó nyilvános árverésen eladni fognak.
- Kikiáltási ár 1550 forint, melynek 10%-át árverelni szándékozók bantpénzül készpénzben az árverelő bizottság kezéhez letenni tartoznak. Az árverési feltételek a számvevői hivatalnál megtekinthetők.

Debreczen, 1897. július 12-én.
695—2—1 **A városi tanács.**